

SECURISTUL A ZIS: PĂRINTE, NU-L PICTAȚI PE CEAUȘESCU, CĂ NU MAI STĂ MULT!

Sfârșit de septembrie 1989. Șeful de post dă alarma. În scurt timp urmează să sosească o delegație de la București. Mai multe mașini negre ajung la biserică din Ghelari. Din ele coboară câțiva bărbați. Li întâmpină părintele Nerva Florea, care le arată ce s-a făcut din banii primiți prin decret prezidențial. Pe preot îl însoțește Horia Gherghina. La 20 de ani distanță, el își amintește despre acea zi în care a crezut din gura unui securist cuvinte ce crede că nu se vor putea rosti vreodată.

În septembrie 1989, Horia Gherghina făcea parte deja de trei ani din „echipa” angajată de părintele Nerva Florea să lucreze la restaurarea bisericii din Ghelari. Preotul începuse construcția acestui monument în 1939. Zona era una minieră, iar în 1977, la 12 iunie, au fost introduse în adâncuri 9 tone de dinamită. Așa se lucra atunci, prin dinamitare. „Sub biserică s-a făcut un hâu de vreo 350 de metri. Câteva straturi au căzut, cu tateje cu tot. Din fericire, nu a fost un accident cu victime, dar biserică a fost grav avariată, i-au crăpat pereții”, povestește Horia Gherghina. Atunci, părintele Florea a dat în judecată mina. Și-a angajat avocat de la București și a început o altă luptă, acum pentru salvarea impunătorului monument, afectat în proporție de 100%. Biserica are în jur de 40 de metri înălțime și cam 750 de metri pătrați.

În vizită la Teoctist

„Cei de la Ministerul Minelor l-au oprit. Cineva i-a spus și lui Ceaușescu despre întâmplare. Eu am ajuns la Ghelari în 1986. Îl cunoșteam pe părintele Florea, făcuserm deja patru statui ale apostolilor. Sătul de prea multe șicane de la fostul meu loc de muncă, am decis să merg să lucrez la restaurarea bisericii.

Am devenit angajat al unei antreprize, prin Episcopie. Așa a început drumul meu alături de un preot, pe care eu îl consider un sfânt. Părintele Nerva Florea încerca din răsputeri să convingă autoritățile să dea bani pentru restaurarea bisericii avariate. Primea foarte multe donații. Avea o putere mare de convingere. Pe lângă enoriași, îi trimiteau și alții bani. Țin minte că primea de la câțiva oameni din București, care îi dădeau diverse sume, în nume personal. Unul era sigur un înalt demnităru, pentru că imi aduc aminte că am mers cu părintele la el acasă, într-o vilă pe Dorobanți. Având nevoie de fonduri, cu doar puține telefoane date la București, în primăvara lui 1987 am mers în Capitală.

(Continuare în pag. a III-a)



Nicolae Ceaușescu a alocat prin decret prezidențial 5.211.468 lei pentru reparația bisericii din Ghelari (jud. Hunedoara). Pentru a nu intra în conflict cu ideologia, a trecut investiția la capitolul „consolidarea monumentului istoric” FOTO: Arhiva personală Horia Gherghina

JURNALUL ZILEI

Președintele Nicolae Ceaușescu s-a întâlnit cu delegația parlamentară mongolă, condusă de Lodonghin Rincin, aflată în România de patru zile. Valorificarea surselor neconvenționale era ultima dintre indicațiile prețioase ale „Tovarășului”. Iar județele țării, una câte una, s-au grăbit să o aplice. Începea goana raportărilor! Grădina dendrologică din Brașov ajunsesse „raiuul” grătaragiilor.

La discuții cu mongolii

Președintele Nicolae Ceaușescu s-a întâlnit cu delegația parlamentară mongolă, condusă de Lodonghin Rincin, aflată în România de patru zile. După ce fusese primit de Nicolae Giosan, președintele Marii Adunări Naționale, oaspetele avusese un program încărcat. Se întâlnise, între timp, cu Ioan Ungur, ministrul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, și cu Aurel Duma, ministrul secretar de stat la MAE. Apoi, vizitase Cooperativa Agricolă de Producție „Prietenia româno-mongolă” din comuna Gurbănești și Stațiunea Didactică Experimentală a Institutului Agronomic „N.

Bălcescu”, din comuna Belciugatele (jud. Călărași). Sosise, în fine, și momentul întâlnirii cu șeful statului român. Prin intermediul lui L. Rincin, Nicolae Ceaușescu a transmis mesaje de „salut și cordiale urări de succes” lui Jambin Batmunn, secretarul general al Partidului Popular Revoluționar Mongol. A urmat o întâlnire la care au mai participat N. Giosan, Aurel Sandu (deputat al MAN) și a lui Osoryn Ghenden (ambasadorul mongol la București).

(Continuare în pag. a II-a)

Mormântul din Dunăre

Se dusese Mogoșoaia în Dunăre și-și ținea pasagerii prizonieri în adâncuri. Pe ambele maluri ale Dunării, oamenii își așteptau morții. Într-o dană a portului Bazinul Nou, fusese încropită o morgă. Dar morții ieșiseră pe Dunăre doar câțiva. Restul își dormeau somnul în apele adânci și turburi de la „Cotul Pisicii”, prinși în salonul de clasa a II-a al Mogoșoaiei. Vergil Coșeru îl aștepta și el pe Săndel, fratele de 15 ani. Băiatul se întorcea la 10 septembrie de la Galați, unde făcea tenis. Nu fusese printre supraviețuitori. Îl așteptau cu siriul să-l ducă acasă, la Grindu.

Însă încercările de scoatere a vaporului eșuau, zilnic, și oamenii cărora le murisera rudele și apropiații nu mai aveau răbdare.

„Ne-am dus atunci și la Prefectură, să cerem să scoată vaporul mai repede, ca să ne putem lua morții acasă. Eram mulți oameni și furioși. Norocul celor de acolo a fost că ne-au vorbit frumos”, își amintește piscianul.

Dar într-o zi, oboșiți și infomețați, de atâtea așteptare, de nopțile dormite pe câte o haină, în docuri, cât pe ce să-și piardă răbdarea și ei, și ceilalți doi frați împreună cu care aștepta. „Se luase de unul un securist dintre cei care erau pe acolo, pentru că ieșisem din zona păzită, ca să ne luăm niște

gogoși. Vă dați seama, la cât de oboșiți și supărați eram, că nu am reacționat prea bine, mai ales că tot spuneau că o să scoată vaporul și nu-l scoteau”, spune bărbatul, mirat că n-au ajuns la pușcărie atunci, pentru că fratele său mai mare îl îmbrăncise bine de tot pe cel care se asigura că „secretul” Mogoșoaia rămâne în dana de la Bazinul Nou.

Nava se scufundase undeva curentul mai mare și apa mai adâncă

Încă din 11 septembrie se chinuiau scafandri, macarale plutitoare remorchere și tot felul de ambarcațiuni mai mici, să scoată vaporul de pe fundul Dunării. Dar la fiecare încercare părea că învinge doar Dunărea.

„Ne anunțaseră de seară că trebuie să fim toți de dimineață în port, ca să scoatem Mogoșoaia. Erau scafandri de la Galați, Brăila, Constanța și Giurgiu. Pe vremea aia nu era aparatură ca acum, să vezi măcar unde e nava. Așa că s-a orbecat câteva zile, până la urmă.

(Continuare în pag. a III-a)

Epava și morga

Scriitorului gălățean Petre Rău s-a preocupat îndeaproape de tragedia de pe Dunăre din septembrie 1989. Într-o carte-document, „Mogoșoaia - Istoria unei tragedii”, el descrie momentul în care epava vaporului a fost scoasă din apă, la cinci zile de la accident.

„Întâi au răsărit coșul de fum și gruiul bărcii de salvare din pupă. Coșul de fum atârna de două cabluri puternic legate de una dintre macaralele plutitoare. Mai întâi s-a distins brăul superior, de culoare neagră, apoi corpul alb, pe care se mai aflau încă incrustate literele acelea mari: N.R., părănd atât de vinovate de incheierea tragică a destinului unei nave de pasageri și a peste 200 de destine umane! Apoi, pe rând, s-au putut vedea parapetii cu

plasele lor de sârmă, copertina și o parte din puntea superioară. Un odgon gros și bine întins era tras de nava „Voinicul”. O a doua macara plutitoare „Vulcan”, de același calibru ca și „Atlas”, trăgea ușor, în sus, printr-un cablu separat, partea opusă a epavei. Aceasta abia își arăta la suprafață primele rămășițe ale părții superioare. După primul metru de coș și cele câteva plase de sârmă ale parapetilor de pe puntea superioară, un miros îngrozitor a cuprins, dintr-odată, întreaga zonă. Cei mai sensibili au început să se țină de nas. Lângă ministru, directorul AFDJ-ului și-a scos o batistă și și-a astupat bine nările și gura. Miroșul devenise insuportabil. Câteva nave din aval au anunțat prin radio că au pescuit primele cadavre. Morții, răs-

colți de la locurile lor, începeau să se desprindă și să plutească pe Dunăre. Când copertina s-a dezvăluit în întregime, tândări, iar o parte din promeneadă și-a făcut apariția la suprafața apei, s-au putut vedea primele bănci, rupte și zburdate de la locurile lor, clăie peste grămadă, amestecate cu fiare, scânduri, țevi și odgoane. Pe partea de jos a peretelui alb al cabinei de comandă, lângă un colac de salvare, atârna o cruce mare, neagră, care ieșea doar pe jumătate din apă. Spectacolul oferit era zguduitoare. Miroșul acela îngrozitor, care persista prin apropiere, îi încremenea pe toți. Macaralele și toate celelalte utilaje s-au oprit dintr-odată, ca la comandă, din lucru.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALE PERSONALE

11 SEPTEMBRIE

Masă rotundă pentru „Teze”. Virgil și cu mine mai mult îi punem întrebări lui Iorgulescu decât discutăm cu el. Trebuie să se explice, să se audă de ce un critic ajung la notorietatea lui nu mai poate suporta „marea pălăvrăgeală” (e titlul pe care voise să-l dea lucrării despre Caragiale). Cred că ieșit bine.

Apoi la cafenea, unde nu se putea vorbi serios. Suntem prea mulți și ne pierdem în zumzetul de voci. Abia după aceea, la cină cu ei trei, putem pune la punct detaliile concrete - și dificile - ale instalării lor aici.

I. a și dat interviu la Libération. Virgil îi cere textele pentru trei „Poveste vorbe”. Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V. București, Humanitas, 1995, p. 210

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Accidentul

Diana M. avea 25 de ani în 1989 și locuia într-o comună din județul Dolj. „Nu-mi amintesc cu nici o plăcere de toamna lui 1989. Atunci mi-am pierdut cea mai bună prietenă... Eram angajate amândouă în învățământ, eu eram educatoare, ea era învățătoare. Ne pregăteam de începerea școlii și ne gândeam că în anul ăla, ea având grupa mare, și eu clasa I, poate aveam să facem o excursie sau o tabără cu copiii împreună, într-o vacanță. Pe prietena mea o chema Ramona. Nici una dintre noi nu era căsătorită, dar ea se îndrăgostise de curând de un băiat dintr-o comună vecină, care era profesor la București. Petrecuseră vara împreună și își făceau planuri ca în vara lui '90 să se căsătorească. În septembrie, a plecat la școală și i-a promis că o să-i scrie. La prima lui scrisoare am răspuns eu. Ca să-i spun că Ramona

nu mai e... Am pierdut-o într-un accident de mașină. Eram împreună, în Dacia părinților ei. Merseșerăm la oraș, să ne cumpărăm câte ceva de îmbrăcat pentru prima zi de școală, și ne întorceam acasă. Ramona conducea. Era încăntată de rochia pe care o cumpărase. Și era îndrăgostită. Mi-aduc aminte că frezona la volan „Să mori din dragoste rănită...”.

La un moment dat, din spatele tirului care venea pe celălalt sens de mers, a ieșit o mașină mică. O Lada, cred. Nici acum nu știu bine... Ne-am speriat amândouă cumplit. Ramona n-a mai spus decât „Doamne!” și a trăgat de volan în dreapta. Ne-am oprit într-un pom și Lada a venit peste noi. Eu m-am trezit la spital, întrebând unde-i Ramona.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

11 septembrie (luni)

Soarele a răsărit la:

6:50, a apus la 19:34

Luna a răsărit la:

17:32, a apus la 1:24

Sărbătoare creștină: Cuvioasa Teodora din Alexandria; Cuviosul Eufrosin

S-a întâmplat la

11 septembrie 1989

● Agenția TASS a informat că Biroul Politic al CC al PCUS a hotărât dezbaterea în cadrul viitoarei plenare a CC al PCUS a unor probleme vizând convocarea Congresului al XXVIII-lea al PCUS și politica partidului privind națiunile din URSS în condițiile actuale.

● Uniunea Sovietică și Indonezia vor dezvolta în mod activ relațiile de prietenie și colaborare constructivă pe baza respectării depline a independenței, libertății fiecărui stat de a-și alege calea sa de dezvoltare națională, a principiilor egalității suverane, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc - se arăta în declarația comună sovieto-indoneziană adoptată de M. Gorbaciov, secretar general al CC al PCUS, președintele Sovietului Suprem al URSS și de președintele Indoneziei, Suharto, aflat într-o vizită oficială la Moscova.

Ramona VINTILĂ

Un pas... Și s-a salvat

Era în salonul vaporului, când a auzit un fluierat ca de alarmă. A ieșit pe punte și a văzut vasul bulgăresc, care apăruse brusc pe șenalul „Mogoșoaiei”, din spatele unui cargou ancorat. Și nu se oprea. Uriașul încărcat cu minereu de fier a intrat în „Mogoșoaia”. Pe la mijloc. Și atunci, Teodor Neagu a făcut un pas. Pe barjă. Era salvat. Primul supraviețuitor de pe „Mogoșoaia”.

„După ce am sărit, am găsit repede o cange și am reușit să mai agăț doi oameni care erau în apă cu ea. Cât a durat să se ducă «Mogoșoaia» la fund? Eu am avut senzația că nici un minut. Barjele s-au urcat pe «Mogoșoaia» și au întors-o cu tot cu catargul la deal. Ultima care s-a dus la fund a fost chiar bucata aceea pe care scria numele navei: «Mogoșoaia», își amintește Teodor Neagu.

Cu toată vânzoleala, a vut timp să vadă și ce se întâmpla pe vaporul bulgăresc. „Numai unul era la ei, la comandă, și mergea doar un radar. M-am uitat special. Pentru că mă întrebam: dar așa chiar nu vede radarul? Apoi au început să apară și restul din echipaj pe plutele sustinute de bidon. Eugen a fost dus la spital. N-a vorbit câteva ore. Apoi și-a spus singur numele.

satul strâns pe malul Dunării.

„Se știa deja în sat că se scufundase. Navigația era întreruptă, iar pe Dunăre pluteau bagaje. Iar cei din sat mă întrebau numai: «Pe al meu l-ai văzut? Pe al meu l-ai văzut». Eu îi văzusem pe vapor, dar le ziceam la toți: «Ei, nu l-am văzut!» sau «Nu era pe vapor!». Dar îi văzusem”, spune Teodor Neagu. Mai târziu a aflat că și sora lui, Maria, era pe vapor. Și că a murit. Și-a dat seama din ce a scăpat abia în zilele următoare, când, ca angajat al Portului Bazinul Nou, a văzut tot „pescuiul de cadavre”.

„Atunci mi-am dat seama că puteam fi eu în locul oricăruia dintre ei”, spune supraviețuitorul.

Băiețelul salvat de bidonul de lapte

Pe Eugen Malihen, un băiețel de 4 ani, l-au crezut mort, împreună cu restul familiei sale: mama, tatăl, fratele de 1 an și jumătate și sora de 5 ani. Marinarii de pe Podeni 2 scosuseră însă din apă, după accident, un băiețel care plutea susținut de un bidon. Eugen a fost dus la spital. N-a vorbit câteva ore. Apoi și-a spus singur numele.

(Continuare în pag. a II-a)

CURSUL DE JURNALISTICĂ (30)

Redactarea știrilor

Stilul ziaristic, în sens strict al redactării, vizează să faciliteze înțelegerea de către cititor. De asemenea, are drept scop să facă lectura captivantă, transformând cititorul în martor indirect al evenimentelor. Articolul de informare, în general, și reportajul, în special, nu sunt rapoarte seci, ci texte care-l introduc pe cititor pe cât posibil în atmosfera evenimentului. Se-nțelege că nu există un stil ziaristic uniform și, în consecință, monoton. (...) Chiar în cadrul aceluiași gen există posibilitatea ca fiecare să-și exprime personalitatea prin stilul său. Dar aceste diferențe nu împiedică respectarea aceluiași reguli generale așa cum Racine și Corneille respectau regula celor trei unități, genul lor exprimându-se nestirbit. Aceste reguli pot fi rezumate prin trei adjective: stilul ziaristic este simplu, concret și viu. Simplitatea este o caracteristică dominantă a stilului ziaristic. Orice articol trebuie să fie și pe înțelesul cititorilor mai puțin cultivați. (...) Simplitatea este calitatea stilului cel mai greu de dobândit. Ea se bazează mai întâi pe vocabular. Cuvintele mai puțin uzuale trebuie evitate, iar dacă este necesar să le folosim, atunci trebuie explicate și repetate. Astfel citi-

torului care nu le cunoaște sau care le înțelege greșit îi va fi util dacă le va găsi în contexte diferite. Simplitatea gramaticală se realizează prin evitarea folosirii unor fraze căutate. În sfârșit, frazele scurte facilitează înțelegerea și ziaristul preferă întotdeauna să scrie trei propoziții independente decât una principală completată de subordonate. Unii cercetători au demonstrat că gradul de înțelegere a unui text este și în funcție de lungimea cuvintelor. În fond, acest fapt ține de regula privind simplitatea vocabularului, se știe că în general cuvintele scurte sunt mai folosite decât cele lungi.

Caracterul concret, obiectiv al stilului ziaristic este cel mai bun auxiliar al goriilor cu care trebuie prelucrată informația. Scopul ziaristului este să scrie în așa fel încât evenimentul să fie văzut, simțit, auzit. Cea mai mică doză de verbalism îi va distrage atenția cititorului. Fiecare frază și chiar fiecare cuvânt trebuie să aducă un element nou, de unde reiese importanța alegerii fiecărui substantiv sau adjectiv și a eliminării sistematice a tuturor adjectivelor și adverbelor inutile.

(Continuare în pag. a II-a)



JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

A murit mama. S-a întâmplat în penultima zi a lunii august. Dar despre moartea ei și despre dimensiunea pe care mama a dobândit-o în cugetul meu prin moarte voi vorbi în altă zi. Azi, nu pot.

Doina Cornea, Jurnal. Ultimele caiete - urmat de o convorbire între Doina Cornea, Ariadna Combes, Leonlin Luhas, moderată și consemnată de Georgeta Pop, Fundația Academia Civică, Centrul Internațional de Studii asupra Comunismului, 2009, p. 88

Mari evenimente politico-sociale se petrec în Ungaria pluripartidă în Polonia, unde noul guvern e dominat de reprezentanții Solidarității, în URSS, unde au loc mari mișcări de democratizare și de câștigare a drepturilor naționale în Țările Baltice, și mai ales în Moldova, zisă sovietică, în Basarabia, în Chișinăul meu natal.

La noi nu se suflă o vorbă. Toate buletinele de știri încep stupid cu enumerarea telegramelor trimise de CAP-urile care au realizat anul acesta recolte mari la floarea-soarelui, porumb, cartofi etc.

Ceea ce-i un aspect revoltător în transmisiile noastre este faptul că li se impune și copiilor din ce în ce mai pregnant să-i proslăvească în cuvinte nemaîntâlnite în nici o limbă de pe glob pe ei doi, osanale, adulații, mulțumiri cântate de coruri, recitate de copii nevinovați cu voci de ingeri care cântă „Epoca”, genile, mulțumindu-le pentru viața pe care o duc. Când, în iulie, a avut loc Conștiințarea sefulor de stat din Pactul de la Varșovia, la București s-a interzis circulația autovehiculelor pe Calea Victoriei. De atunci, cea mai celebră stradă istorică a României a rămas interzisă circulației, excepție făcând ei. O stradă de importanță vitală pentru oraș în exclusivitate a lor, devenind un „pionat” forțat.

Nu știu ce se întâmplă, cum re-

acționează România la viața de lașă pe care o trăim, dar ceva se întâmplă. Pretutindeni, în orice zi, patrulează pe străzile Capitalei, în piețele agroalimentare, în gări, în preajma stațiilor de metrou sute de polițiști în uniformă.

Alte mii civili păzesc totul. De 23 august erau afișate în puncte importante ale orașului panouri cu chipul lui, adulat în toate felurile.

Cele trei-cinci zile, cât au ținut zilele premergătoare și cele de sărbătoare, absolut fiecare panou era păzit, 24 din 24, de unu-doi milițieni rămași acolo cu ochii-n patru, să nu fie cumva violat vreun panou.

Gheorghe Leahu, arhitect în „Epoca de aur”, f.1., Fundația Academia Civică, 2004, p. 243

Erec. La școală, să-l înlocuiesc pe Bălu la practică, dar el n-a fost nicăieri, așa că merg la Slobozia pentru sortat cartofi. Aici sunt două grupe, una condusă de dna Ioncu, alta de dna Pietrăreanu. Mă sustrag tiptil și ajung la inexprimabilul Ghiță „Corbul”, cu care iar mă contrazic, de fapt, el mă provoacă și eu pererez fără drept de replică... Acasă, vecinul Mirică, însoțit cu ostilitate de verumt, e bucuros foarte că a rezolvat „pila” cu școala coconului său. Ascult singur cum Boris Eltin e în SUA, și dă tot felul de interviuri, și despre „stalinismul” lui Togliati. Accident grav pe Dunăre la Galați, despre care nu se suflă pe aici nici o vorbă. Vasul „Mogoșoia” se ciocnește, se sfărâmă și pier 161 de români! Comunitatea europeană acordă ajutor Poloniei, socoate că ar fi insuficient și că e nevoie de o sporire. Mii și mii de est-germani se refugiază în vest, prin Ungaria. În acest timp, Honecker e bolnav, supus unei operații... La noi, „Lumina mângâie strugurii și află/ intrarea în real.../ Certitudini. Candidi. Frumuseți de culcuș/ Certitudini pentru care, precum patria, reazem/ avem...”, „Și luminile ochilor noștri, și mâinile noastre, și munții albaștri...”

C. Trandafir, Jurnal în curs de apariție

„TITANICUL” DE PE DUNĂRE: MITURI ȘI MISTERE

Miturile care au plutit și încă plutesc în jurul tragediei de pe Dunăre au izvorât, în principal, din incapacitatea autorităților de a ține cât mai ascuns evenimentul. Apoi, influențați de economiile pe care vedeau că le face statul în acea vreme și de felul în care arătau și funcționau mijloacele de transport în general, nu e de mirare că oamenii au bătut că „Mogoșoia” era o navă foarte veche și lipsită de aparatura de bord necesară unei bune funcționări.

Și totuși avea radar...

Așa că printre gălățeni s-a construit repede mitul că nava nu avea radar și că din această cauză convoiu bulgăresc nu a fost văzut.

În ancheta făcută după scoaterea epavei s-a arătat însă că radarele de pe „Mogoșoia” erau în funcțiune și în stare bună. Astfel, s-a constatat că radarul de tip Peciora, găsit pe podeaua cabinei de comandă, avea butonul principal pe poziția „Pregătire pauză”. Radarul de tip Lotia avea butoanele „cuplate” pentru funcționare pe scara 0-5 mile marine, cu toate comenzile în poziție de lucru”. Impactul și scufundarea navei i desprinseseră însă din suportul său.

O singură problemă avea acest radar, în fapt: ecranul său nu avea dimensiunile cerute de legislația internațională de navigație.

Nici verificarea restului aparatului de bord - majoritatea de proveniență sovietică - nu a arătat probleme de funcționare a navei, „Mogoșoia”. Vaporul fusese construit în 1975, iar în lumea navigației o navă de 14 ani nu este deloc una veche.

Prea puține bărci de salvare?

Cum de pe „Mogoșoia” au scăpat doar 16 persoane (7% din pasageri, dacă ar fi să facem un calcul), a circulat printre gălățeni și zvonul că vaporul - așemenea Titanicului - nu avea la bord destule mijloace de



Scafandrii au găsit într-o cabină de pe navă o tânără îmbrăcată sumar, lângă un casetofon

salvare - bărci, colaci de salvare etc. Timpul în care vaporul s-a scufundat a fost de trei minute, iar barjele au trecut practic peste navă și au răsturnat-o. Timpul foarte scurt în care s-a dus vasul la fund și faptul că cei mai mulți dintre pasageri se aflau în cabina de clasa a II-a, și nu pe punte, ar fi făcut probabil ca bărcile și colacii de salvare să fie greu de accesat, chiar dacă s-ar fi aflat într-un număr foarte mare pe vapor.

De altfel, cei mai mulți dintre pasageri au fost găsiți după scoaterea navei, pentru că muriseră în cabine care s-au umplut de apă, fără să apuce măcar să mai iasă pe punte. A mai existat în Galați o legendă

despre un misterios supraviețuitor de pe „Mogoșoia”. Este vorba despre un copil în fașă, care ar fi fost lăsat de cineva în fața unui orfelinat. Singurul copil sub 1 an înregistrat pe vapor era Daniel Manolache, al cărui cadavru - e adevărat, fără cap - a fost găsit și scos din Dunăre.

Prezența unui alt bebeluș pe „Mogoșoia” nu a fost remarcată sau anunțată de nimeni.

Macaraua-minune

S-a mai spus atunci că mulți pasageri ar fi putut fi salvați, dacă Nicolae Ceaușescu ar fi cerut o macara specială de la ucraineni,

epava vaporului ar fi fost scoasă rapid din Dunăre. Aceasta presupunând că unii pasageri s-au aflat pe navă în locuri „etans”, care n-au fost inundate imediat.

Scafandrii Vasile Cosma, unul dintre cei care au participat la scoaterea navei și care azi are propria firmă cu care scoate epave, spune că ipoteza aceasta este aberantă.

„Mogoșoia” nu era un submarin, ca să existe acele spații în care apa să nu intre. Și astfel pasagerii să mai trăiască, un timp, după scufundare. Nu mai spun că mai toți morții au fost găsiți în cabina de clasa a II-a, unde au fost sparte geamurile. Cât despre acea macara

ucraineană, dacă ar fi existat una la 100 de metri de locul în care s-a scufundat vaporul, ar fi durat până la cinci ore pentru a fi pusă pe poziție, ca să scoată epava. Nu mai spun câte zile ar fi însemnat ca acea macara să fie adusă pe Dunăre din Ucraina. Drumul ar fi putut dura și două luni”, explică Vasile Cosma de la Grup Scafandrii „Cosma” SNC Galați.

Ca să nu trecem peste partea mistică, o să mai precizăm că mai multe persoane din Grindu au spus că în nopțile de după accident au văzut cum deasupra locului din Dunăre unde se scufundase vaporul zburau ingeri.

Carmen PLEȘA

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Accidentul

(Urmare din pag. 1)

Mi-au povestit după aceea că pe mine mă scosese din mașină șoferul tirului, care a văzut în oglindă accidentul și a oprit. Pe Ramona n-am mai putut să o salvez. Era strivită. Eu am scăpat cu două coaste rupte, capul spart și o operație la piciorul drept, de la care schiopătez și acum.

La două săptămâni după accident, am ieșit din spital cu piciorul în ghips și nu m-am oprit decât la mormântul prietenei mele. Am plâns mult... Am încercat apoi să aflu cine i-a făcut asta. Vinovatul trebuia să plătească. Părinții ei, făcuți zob de durere, mi-au zis că n-avem ce face.

Șoferul lădăi era fiul unui colonel de miliție. «Tovarășul colonel a venit la înmormântare. Ne-a ajutat cu bani. Fiu-su a rămas paralizat de la brâu în jos. Era beat, mamă...», mi-a spus plângând mama Ramonei. Tai căsu n-a scos un cuvânt. Avea barba nerasă și ochii înfundați în cap. Cred că privirea lui pierdută, dar plină de ură,

o să-mi rămână în cap până închiud ochii și eu.

La câteva luni, «tovarășul colonel» le-a adus părinților Ramonei o Dacie nouă la poartă. Atunci a izbucnit taică-su. I-a zis: «Tovarășe, dacă ai un dram de respect pentru moartea fiică-mi, îți lei mașina și pleci d-aci. Io, cât oi trăi și-oi ști că pe drumuri umbli d-aștia ca alde fiu-tu, nu mă mai urc la volan». M-așteptam să iasă cu scandal, dar omul ăla n-a zis nimic. A luat mașina și a plecat. Mama îmi spunea că, dîn când în când, mama Ramonei se mai întâlnea cu el întâmplător, când mergea la oraș. De fiecare dată, tovarășul o întreba dacă au nevoie de ceva. Și, de fiecare dată, se lovea de un refuz politic. Tatăl prietenei mele a murit la scurt timp. De amar, cred... Era singurul lui copil. Maică-sa s-a dus la trei ani după el. Acuma or fi împreună, iarăși... Și eu am rămas, și în fiecare septembrie merg la biserică și îi fac pomeneire Ramonei”.

(a consemnat Andreea SMINCHIȘE)

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Iuga: „Învățați engleza”

(lipsă document - n.r.)... ale clasiciilor și largi comentarii. După ora 16:30 și în tot cursul serii se aude periodic familia cu preocupări gospodărești și discuții pe teme familial-gospodărești.

Din cadrul acestor discuții se reține faptul că „Iorgu” le sugerează fetelor sale să înceapă să învețe limba engleză. În consecință să se ocupe de procurarea unor dicționare.

Nu a fost semnalată apariția unor persoane străine de familie în casă. 11.09.1989 Red. căpitan G.J.

Extras din dosarul de urmărire informativă a lui Dumitru Iuga, provenit din arhiva CNSAS

Un pas... Și s-a salvat

(Urmare din pag. 1)

S-a aflat că un băiețel de 4 ani a fost găsit viu, plutind pe Dunăre. Așa a ajuns unchiul lui Eugén la spital și l-a găsit. Când să-l ia acasă, copilul nu voia să se mai îmbrace cu hainele. Spunea încontinuu că sunt ude. Asistentele i-au călcat bine câteva haineuțe și l-au convins până la urmă să se îmbrace. Iar a doua zi Eugen a pășit în curtea bunicii din partea mamei, de la Grindu, cu același bidon în mână. Ea bidonul cu care venea mereu la bunica, să ia lapte pentru fratele mai mic. „Unde e mama?”, l-a întrebat bunica Florea Mogoș. „Pe mama o plouă”, a răspuns copilul. „Imi amintesc ceva, ceva... Doar n-am stat cu ochii închiși, dar... Imi amintesc cum intra apă în vapor. Multă apă. Și că am ieșit din apă”, spune Eugen Malihen după 20 de ani. Băiețelul a fost tras de lângă vaporul care se scufunda de doi piscinici care reușiseră să iasă. Din apă l-a scos un marinar de pe Podeni 2, vasul care a plecat din port când a văzut că „Mogoșoia” se scufundă. Aveau să se întâlnească după 20 de ani, când marinarul de pe Podeni 2, devenit între timp căpitan pe un vapor, s-a trezit că noul său angajat e... băiețelul cu bidonul.

Plângeau cinci copii acasă

Soția lui Ion Cocu nu se îndurase să plece cu vaporul de 8:00. Mai avea vreo două cosuri de pepeni, și a rămas în piață, poate-poate i-o vinde. Ar fi trimis-o pe fetița de 9 ani, pe care o avea cu ea, la piață. Dar până la urmă a tras-o înapoi, de mână, și a ținut-o la pepeni, la piață.

„Și cum stăteam acolo, în piață, îmi spune unul că s-a scufundat vaporul de Plișca. Și eu îi zic: „Ei, dar pleacă de aici, lasă-mă în pace, nu mă mai înaduși și tu”. Și așa aveam șase copii, și plecaserăm cu vaporul de 5:00, să vin cu 8:00 înapoi. Că știți fără mâncare îi țineam acasă șase copii”, își amintește femeia cea mai grea zi din viața ei.

Cum să se scufunde vaporul? Așa ceva nu se mai pomenise pe Dunăre. „Apoi a venit un tinerel și a început să plângă spunând: „Tata s-a înecat în vapor. Vaporul



„Mogoșoia” s-a dus la fund, s-a înecat”. Am început să credem. Am lăsat peeni ăia galbeni și am plecat la bac. Când, la bac, în stație, ne-au spus că nu merge nici bacul pentru că s-a înecat „Mogoșoia”. Vedeam malul de dincolo, noi plângeam, se dădea prin stație că este adevărat. Băieții plângeau și ei acasă, pentru că știu că suntem trei înși la Galați: tatăl, eu și fetita”.

Dar Ion Cocu a ajuns acasă înaintea lor. Leșise pe un geam spart al vaporului. Inotase și apoi fusese cules din apă de marinarul de pe Podeni 2. Se salvase.

Carmen PLEȘA

CURSUL DE JURNALISTICĂ (30)

Redactarea știrilor

(Urmare din pag. 1)

Firește, simplitatea și precizia conferă stilului o anumită vivacitate. Însă aceasta este insuficientă. Pentru a fi „vii”, pentru a captiva atenția cititorului trebuie să se recurgă la diferite mijloace, și anume redactarea la timpul prezent și la persoana întâi, introducerea unor citate, imagini și comparații. Aceste mijloace sunt sigure, dar folosirea lor excesivă ar aduce o notă de prețiozitate și de grotesc. (...)

A scrie pentru cititor

Redactorul-șef al unui mare săptămânal îi sfătuia pe redactorii săi: „Domnilor, le spuneai ei, nu scrieți pentru frații dvs.! Scrieți pentru cititori, pentru public!”.

Intr-adevăr, ziaristul este o persoană care scrie pentru a fi citit. Ar trebui să scrie pentru a fi citit și autorul unei note de serviciu, al unui raport, al unei documentații de muncă. Este evident.

Aveți dreptul să publicați (pe so-coteala proprie) o operă ermetică și să afirmați că vă este indiferent dacă sunteți neînțeleși. Vă privește dacă auditoriul vostru se limitează la un număr mic de persoane. Dar această atitudine nu poate fi aceea a oamenilor care redactează mesaje în scopuri precise; de a iniția acțiuni sau

de a provoca luarea unei decizii, de a convinge sau incita, de a informa. Dacă aceste mesaje rămân literă moartă, totul este ratat și comunicarea nu ajunge la destinatar. Acest lucru se întâmplă când nu există grija de a ne pune în locul cititorului. Informația care face obiectul comunicării se picarde, și atunci am muncit degeaba.

Ne-ar plăcea să folosim un limbaj pe care cititorul să-l poată înțelege, un limbaj care să-i fie accesibil și care să-l miște, dar nu știm cum să ajungem la aceasta. În fața unei foi albe refacem de 10 ori aceeași introducere, ștergem ce-am scris, schimbăm epitetele. Simțim cum trebuie să fie, dar nu reușim. Și totuși la școală eram „buni la franceză”. Atunci ce se întâmplă? De ce persoanelor cultivate, cu diplome și cunoștințe ale problemelor ce-i interesează pe cititori (condiție prealabilă și care este uitată uneori în redactarea unei comunicări eficiente; nu poți enunța clar ceea ce nu cunoști bine!), le este atât de greu să redacteze? De ce își înmoaie tocul de șapte ori în călimară înainte de a-l lăsa pe hârtia pe care au așternut un text scurt și confuz de care sunt nemulțumiți?

Fragment din „Tehnica scrisului”, Caiet Documentar editat de Catedra de teorie și practică presei a Academiei de Studii Social-Politice, p. 269 - 272

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Cei doi oficiali au discutat despre dezarmare, lichidarea subdezvoltării, pace și neamestecul în treburile interne. Cu siguranță, Nicolae Ceaușescu a împărțit polițianului asiatic și despre experiența română în „construcția socialismului”.

O comună, o microhidrocentrală

Acesta părea a fi visul conducerii de stat. Valorificarea surselor neconvenționale era una dintre indicațiile pretioase ale „Tovarășului”. Iar județele țării, una câte una, s-au grăbit să o aplice. Începea goana raportărilor! Județul Argeș telegrafiază Bucureștiului vestea ridicării a patru hidrocentrale, care asigurau autonomia energetică a comunelor Tigveni-Cepari, Șuici-Sălătrucu,

Aref, Suseni, Cetățeni. Instalații de biogaz se foloseau deja la stațiile de epurare, în complexele zootehnice, în gospodării, magazine și la instituțiile sătești. Pentru încălzirea apei existau instalații solare. Și în județul Neamț funcționau șase microhidrocentrale în comunele Bicazu Ardelean, Bicăz-Chel, Dâmcu, Pingărați, Tascu. Moldovenii mai raportau în telegrama trimisă secretarului general construirea a 70 de instalații solare, a 51 de instalații de biogaz și 49 eoliene. În zilele următoare, și județele Bacău, Brașov, Caraș-Severin, Covasna și Mureș au anunțat „performanțe” asemănătoare.

Grataragii din grădina dendrologică

În orașul Brașov, printre numeroasele atracții turistice, se afla și grădina dendrologică. Numai că, în



ultimele luni, administrarea ei lăsa de dorit. Cum ajunsese oaza de verdeală „raul” grataragiilor de la poalele Tâmpii, semnala ziarul Drum Nou. „Să începem chiar cu poarta grădinii dendrologice - o alcătuire urâtă, degradată, respingătoare. Aici i-ar sta bine unui portal integrat cadrului natural.”

Ceva trebuie făcut și cu materialul lemnos (sub forma buștenilor de rășinoase) risipit în incinta grădinii, pfață carilor și putregaiului. La dreapta porții, o parțică din grădina a fost transformată în rampă de depozitare a molozului, provenit din felurite demolări. Utilajele care au depus aici mormanele de moloz au îngropat parte din trunchiurile venerabililor copaci sau le-au jupuit scoarțele. (...) Mai nou, în respectiva grădină au apărut (în preajma Casei Pionierilor și Șoimilor Patriei) clarurile.”

Două vaci și o scroafă

Știința realiza un reportaj în satul Dor Mărunt, aflat în Câmpia Bărganului. În urmă cu 40 de ani,

se înființase acolo o cooperativă agricolă. Trecuseră anii și „unitatea” ajunsese frunțasă. Și președintele ei, Constantin Popa, era Eroul Muncii Socialiste. Să explică oamenilor „cum devine treaba” cu „cooperativa” fusese mai greu. „Știți cu ce am pornit în 1949, de 23 August, la inaugurare?”, spunea țărănul. „Cu 520 de hectare, cu două vaci și o scroafă, cu câteva atelaje. Nici nu-ți vine a crede... Zilele trecute m-am uitat pe niște hârtii mai vechi...”

Și mi-am zis: ce simplu era pe atunci! Nu era avere, nu erau nici griji... Și mi-am adus aminte că griji erau. Multe. Că era la începutul începutului și nu știau țărânii noștri cum o să fie, cum o să iasă. Era lucru nou pentru ei, nou și împotriva obișnuinței, greu să înțelegi, greu să te organizezi, greu să te împaci cu gândul, greu să te descurci.

Cel mai greu lucru a fost înțelegerea avutului obștesc. Mulți dintre ai noștri și foarte multă vreme n-au reușit să priceapă că averea CAP-ului era și a lor.”

Alții despre Ceaușescu

A noua Conferință a țărilor nealiniat, desfășurată la Belgrad, se încheie demult. În presa românească ecourile rămăseseră puterice. Mai era loc de câteva elogii aduse poliției „înțelepte” a „geniului conducător”. Și pentru „obiectivitate” se apela la voci străine. Declarațiile unor lideri mondiali, fie ei și de mână a doua, erau oricând binevenite. Despre mesajul secretarului general, adresat participanților la conferință prin intermediul trimisului României, s-au exprimat Joachim Alberto Chissano (președintele Mozambicului) și Sam Nujoma (președintele Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest). „Apreciam în mod deosebit faptul că România a obținut un important succes prin plata datoritărilor sale externe”, declarase înaltul oficial mozambican. În 1989, independența financiară a Bucureștiului îi fascina pe mulți lideri ai lumii a treia. Câți dintre ei cunoșteau și sacrificiile românilor?

Florin MIHAI

Securistul a zis: Părinte, nu-l pictați pe Ceaușescu, că nu mai stă mult!

(Urmare din pag. 1)

A fost o vizită la Teoctist, dar și la încă trei miniștri. Părintele Nerva Florea primise de la Patriarh permisiunea să poarte hlamidă albă. Îi pupau mâinile oamenilor prin București, crezând că e Teoctist. Țin minte că întâlnirea dintre ei a fost una foarte emoționantă. Părintele a vrut să-i sărute dreapta și Patriarhul l-a oprit: «Nu, eu îți sărut dreapta, părinte!». S-au îmbrățișat și s-au sărutat pe obraji. Vizita a fost foarte rodnică. Teoctist i-a dat 150.000 de lei. Am ajuns și la Ministerul Minelor, apoi la Departamentul Cultelor și în final la președintele CSP, Radu Bălan, își amintește Horia Gherghina.

„Ceaușescu a dat banii!”

De la mină i s-a spus preotului Nerva Florea că „tovarășul președinte știe de greșeala făcută cu dinamita din 1977”. Apoi, s-a întâmplat ceva: prin decret prezidențial, Nicolae Ceaușescu a semnat alocarea sumei de 5.211.468 de lei pentru consolidarea monumentului istoric, evitând să scrie că este vorba despre o biserică. „Cred că așa a ocolit să dea rău în fața eșalonului al doilea al partidului. Am avut foarte multe discuții cu părintele legate de Ceaușescu. Mereu îi spuneam că președintele face greșeli. Îmi răspundea: «Nu știu! Eu știu. Ceaușescu este unul dintre marii români!». Aceste vorbe veneau de la un om care fusese țărânist și își petrecuse cam nouă luni din viață în închisoare, la Aiud și Jilava. Tot timpul preciza că răi au fost comuniștii din anii '50", își amintește Horia Gherghina. Pentru că sumele nu au venit imediat, lucrările au executat pe banii bisericii. Toată zona din zonă a aflat că Nicolae Ceaușescu a dat fonduri pentru biserică din Ghelari. Oamenii au început să ajute și mai mult. „Înca un camion de marmură”, „Înca un camion de fier”, așa ziceau directorii de întreținere din zonă. Toți au sărit să ne ajute. Părintele impunea respect. Nu făcea niciodată anticameră. Ieseau directorii să îl întâmpine. De pildă,



Daniel Ciobotea (pe scări) a vizitat biserica de la Ghelari alături de o delegație de la Geneva

FOTO: Arhiva personală Horia Gherghina

cumpăram cinci cocoșe de ciment, iar directorul ne mai dădea două, gratis. Țin minte că am comandat 140 tone de fier, iar directorul Sabin Faur de la Combinatul din Hunedoara ne-a mai suplimentat 5,2 tone față de comanda respectivă. Să nu vă povestesc ce a fost și când am mers în combinat. Părintele – în sutană, în lăminor. Avea peste 80 de ani, peste 1,80 m și o cataractă, motiv pentru care trebuia să avem grijă pe unde merge, să nu se împiedice. Călca peste fiare, iar muncitorii se opriseră din lucru și rosteau «Săru' mâna, părinte!», rememorează Horia Gherghina. Din banii primiiți prin decret prezidențial s-au decontat trei tranșe până în decembrie 1989, prima de 163.000 de lei, a doua – 416.000, a treia – 95.000 de lei. Apoi a venit iarna și 1990, iar ultimii bani decontati – 1.636.000 de lei.

Vizite și lucrări

La data de 28 aprilie 1987, la biserică din Ghelari a venit o delegație de la Geneva. Printre oaspeți – Daniel Ciobotea. Și activiștii de partid îl vizitau pe părintele Florea. „Se spovedeau și se împărțeau. Activiștii veneau, de obicei, seara. Cei mai mici, din eș-

loanele al doilea și al treilea, chiar participau la slujbe. De Paști făceau și ei înconjurul bisericii. Era unul mai tâmpit, secretar de partid la mină. Acela își nota numerele de la mașinile celor care veneau la biserică”, adaugă Gherghina. Și văduva lui Petru Groza a mers la Ghelari să-l viziteze pe preotul Nerva Florea. Între timp, la biserică se lucra de zor. „La biserică erau șase angajați cu carte de muncă. Aceștia li se adăugau zilerii din sat, care câștigau până în 150 de lei, plus masa. Erau și muncitorii care făceau foraje, iar ei luau și 200 de lei pe zi. Apoi a venit și grupul de artiști. Pe de altă parte, directorii trimiteau muncitorii pentru diverse lucrări. Aceștia încercau să fie șmecheri. Ei erau pontaji, dar cereau și niște sume mari pentru ceea ce făceau la biserică. Marele arhitect Dinu Moraru a făcut proiectul. Gândiți-vă că băgam frete, care erau formate din șase bare de fier, sudate, lungi de 30 de metri, apoi se injecta lapte de ciment. Am adus și o foreză rusească. A făcut unul 35 de metri în opt ore. Trebuiau făcute găuri și se injecta ciment. A crăpat stânca și se lăsa la loc, se aranja, iar acolo trebuia injectat. De exemplu, la turnul din dreapta au căzut

63 de centimetri”, explică Horia Gherghina.

„L-ați picta pe Ceaușescu?”

Viața și-a urmat cursul ei firesc. Părintele Florea visa ca pe lângă biserică să mai ridice și 44 de chilii, un muzeu, o bibliotecă, un centru ecumenic. Voia apoi să poleiască biserică cu aur. Apoi, într-o sâmbătă de sfârșit de septembrie 1989 s-a întâmplat ceva. „L-am văzut pe șeful de post, Ioanescu. Mi-a venit să răd, pentru că mi-l aminteam cum își dezvelea de repede capul când intra, de obicei, în biserică. Acum nu mai voia. După ce au văzut biserica, vizitatorii au rămas la masă. Aveam o sală frumoasă, cu mobilier de seară, iar pe pereți pictați toți sfinții, patriarhii și episcopii de vază. Nici azi nu înțeleg cum de au ajuns acei securiști la Ghelari. Poate că fuseseră în control pe undeva și au venit să viziteze și biserica sau mă gândesc că, fiind vorba despre așa de mulți bani dați prin decret prezidențial, voiau să vadă ce se alege de ei. Între oaspeți era unul care se vedea clar că e șeful. Era un bărbat prezentabil, avea cam 45 de ani, cu ochi de culoarea oțelului, înalt cam de 1,85 de metri, rafinat. Pot să îl desenez și acum. La un moment dat îl aud pe părintele Nerva Florea că îi spune: «Poate apucați să îl vedeți pe domnul președinte. Am avea rugămintea să îi spuneți că noi vrem să îl cerem permisiunea să îl pictăm în biserică. Avem două locuri libere pentru dumneavoastră». Șeful l-a întrebat doar cine urma să facă picturile. «Domnul Horia», a răspuns preotul. S-a întors către mine și mi-a zis: «Vrei să îi pictezi?». L-am răspuns că da, pentru că eu cred că toți conducătorii de țară sunt aleși Domnului pentru popoarele lor. A răspuns simplu: «Părinte, nu vă mai chinuți, pentru că n-o să mai fie mult». Pur și simplu n-am mai ținut minte decât acele vorbe din tot ceea ce s-a discutat acolo. L-am povestit apoi și soției mele. Am rămas până pe la ora 20:00 la biserică și apoi s-au suiat în aceleși mașini și duși au țărziu, la 22 decembrie 1989, la ora 16:45, aceeași mașină, având același șofer, transporta revoluționarii în Hunedoara. Au apărut apoi alte autoturisme, toate negre, din care au coborât undeva la opt-zece persoane. Nu și-au declarat identitatea. Au dorit să vizi-

RADIOGRAFII CULINARE

La bancă, dar și la ciorbă de burtă

Înainte de salariu, cu o zi, era musai să mergem la bancă pentru a introduce documentele necesare scoaterii banilor. Eu și Coca am plecat la bancă, înarmate cu un teanc mare de documente. Adresa de împuternicire a kolegei mele, care înlocuia casiera aflată în concediu, și o mulțime de dispoziții de plată anexate celei de încasare a sumei uriașe ce aveam s-o scoatem a doua zi. Ștampilate și semnate, documentele trebuiau să ajungă la bancă înainte de ziua de salariu, pentru verificări.

Cu gențile pe umăr și cu sacoașă plină de acte, pe care o ducea Coca, îngrozită la gândul că a doua zi avea să manipuleze o sumă astronomică, am plecat către bancă pe la ora 8:00, pentru a fi printre primii la verificare. Coca ținea strâns de sacoașă, până i-am zis că o să-i dea cineva în cap, crezând că are mulți bani în ea. Speriată, mi-a pasat imediat sacoașă, dar tot nu a încetat să stea cu ochii pe ea. La bancă, Mihaela, contabila de la ghișeul unde depuneam actele, ne-a zis că îi trebuie cam două ore pentru verificări, așa că să ne facem de lucru până atunci. Ha! Dacă banca era pe Lipsani, cum să nu putem să ne facem de lucru?!

Coca se relaxase și acum era numai o vesellă. Am rugat-o pe Mihaela să-l sune pe șefu și să-i spună că totul este bine, precum și, cu aproximație, ora la care ne vom întoarce și arealul în care am fi putut fi văzuți în cele două ore. Asta pentru cazul în care vreun măgar avea să-i spună că oamenii lui „umbă creanga prin oraș în timpul programului”.

Deci, cu liber la umblat, am plecat pe Lipsani și am luat la puricat toate magazinele, așa, de-o imbogățire a cunoscuților. Am trecut și pe la consignații, ne-am holbat și minunat pe la Curtea Sticlărilor, când... ne-am trezit în fața Hanului lui Manuc. Un junghi mi-a trecut prin stomac, semn că, în condiții normale, trebuia să fim la microcantină. Mă uit la Coca și-i citeșc gândul. Îi propun să mergem la han să mâncăm. „Păi n-avem bani!”, zicea ea scotocindu-se în geantă. „N-avem de un meniu complet, dar de o ciorbă tot avem!”, îi zice eu și o împing către intrare.

În curtea interioară era pustiu. Am intrat în restaurantul de la parter și ne-am întâmpinat un chelner care-mi era vecin de bloc. După salutările de rigoare, ne-a întrebat ce-am dori. „Păi, eu aș vrea o ciorbă caldă”, zice Coca cu voce scăzută. Vecinul ne oferă imediat o ciorbă de perișoare, proaspătă, sau o ciorbă de burtă, încă clocotindă. Coca, mare amatoare de ciorbă de burtă, uită de toate și zice: „Da, dați-ne ciorbă de burtă”.

Chelnerul ne așază la o masă și dispăre imediat. Nici n-am apucat să ne dezmetecim că a și apărut cu două farfurii aburinde, pline ochi cu ciorba minunată. Ne-a adus oțet, paine, linguri, ardei iuți și un castron cu smântână. L-a pus pe masă și a zis: „Din partea casei, pentru vecina și prietena ei”. Coca era în extaz. Zburase tensiunea care-o stăpânise până atunci. Încălzită și multumită, vibra la fiecare lingură de ciorbă. Îi adăgase o lingură de oțet, ceva sare și două linguri pline de smântână, ca s-o dreagă după gustul ei. Ardeul utoa mirose imbiator și ea se lăsa ispitită.

Am mâncat în liniște până s-a isprăvit ultima picătură de ciorbă. Vecinul chelner a și observat că am terminat de mâncat și a venit să ne întrebe dacă mai dorim ceva. Cred că ne spiona dintr-un loc anume! Cum să nu dorim? Doream, dar n-aveam bani! Așa că ne puneam dorințele în cui! Ne-am ridicat, am plătit consumația, am mulțumit, am promis că vom reveni luna viitoare și ne-am strecurat afară din han. Cum am ieșit din curte, Coca se întoarce către mine și zice: „Mă, ai văzut că n-a mai intrat nimeni în local? Eram doar noi!” „Da, era rezervat pentru noi! Păi, cine crezi că umbli prin cârciumi, așa ca noi, cu noaptea-n cap?”, îi zic în glumă.

Ne-am întors destul de brusc la treburile noastre. Cu burțile ferice și moleșea în picioare, ne-am îndreptat către bancă. Între timp, Mihaela terminase de verificat, ne-a dat documentele de care aveam nevoie și ne-am întors la birou la timp.

Veronica BECTAȘ

Epava și morga

(Urmare din pag. 1)

Într-un târziu, glasul nepotol al ministrului, întărit de bateriile difuzorului, reușește să intrerupă momentele de spaimă și emoție amestecat cu durere și pioșenie. „Voinicule, Voinicule, trage ușor, nu mai căsca gura!”

(...) Toți așteptau momentul acesta. Să vadă primul cadavru. Și iată că a venit. S-a desprins singur, nu se stie de unde, și a luat-o încet, pe apă, la vale. Plutea cu fața în sus. I se vedea capul, negru și umflat, o parte din trupul acoperit cu un pulover cărăușii îl poartea nasurii și o mână, cea stângă, îndreptată în sus. Apa îl poartă liniștit la vale, iar cadavrul intră și iese intermitent, câte puțin, la suprafață. Toți își atintesc privirile într-acolo. Dinspre aval, o salupă pomeste în viteză să întâmpine cadavrul pe care tocmai l-a zărit. Un individ cu o cangie în mână, cocoșat sus pe puntea șalupei, așteaptă cu înfrigurare momentul prielnic să pescuiască leșul. În careu, cineva revocă un ordin mai vechi și cere mai multor marinari militari să se echipeze imediat. (...) Câteva cadavre se desprind și ies printre bănci

și țevi. Doi scafandri și un marinar pomesc inspre ele, cu o barcă. Marinarul vâslește. Alți doi scafandri, îmbrăcați în costume roșii, de cauciuc, sunt deja pe aproape, eliberând la suprafață câteva căi de acces. De pe navele din apropiere, ceilalți urmăresc atent cum este ridicată câte puțin epava. Unii scrutează cu binoculul, în depărtare, niște bagaje, obiecte care se scurg pe Dunăre.

Prin tragere, nava „Mogoșoaia” se apleacă dintr-odată, exagerat de mult, spre tribord. Deja se vede un colț din bordul babord. „Nu mai trage, nu mai trage! Lăsați epava spre babord! Lăsați epava spre babord!”, se aude din nou glasul din portavoce, de pe puntea de comandă.

Se ivesc de sub apă primele ferestre ale salonului de clasa a doua. Se presupune că acolo sunt cei mai mulți înecați. Toți își îndreaptă privirile într-acolo. Prin ferestrele umflate, multe dintre ele cu geamuri lipsă, încep să se vadă cadavre umflate, mâini atârând pe ferestre și uși, capuri sprijinite pe tocuri, pe stâlpi. Scafandrii nu mai prădesc cu cadavrele. Sunt prea multe și nu mai fac

față. Le apucă de mâini sau de picioare și le împing în aval. Unele sunt cu fața în sus, altele cu fața în jos. Nimeni nu stă să recunoască pe cineva. Sunt, fără excepție, umflați ca niște butoaie. Capul, burta și pieptul, mâinile și picioarele, toate sunt umflate ca niște mingi care stau gata să explodeze. Unii au mâinile înclătate de stâlpi, alții sunt îmbrățișați. Sunt ciorchini de cadavre înclătate parcă într-o veșnică unire.

(...) Bărcile piscanilor se apropie din ce în ce mai mult de epavă. Nu au voie, însă nimeni nu-i mai alungă. Își strâng liniștiți, morții, leagă câte trei-patru unul de altul și pomesc într-o liniște deplină către bac. Morții nu sunt duși acasă. Dispoziția este să se amaneze în Portul Docuri câteva magazine pentru a depune cadavrele, a le identifica, a le face autopsia, a elibera certificatele de deces și, abia după toate astea, să fie predate urmășilor și transportate acasă pentru a fi înmormântate.

Fragment din cartea-document „Mogoșoaia – istoria unei tragedii” de Petre Rău

Mormântul din Dunăre

(Urmare din pag. 1)

Nu era un loc în care să poată intra un scafandru. Nu vede nimic și-l și ia curentul. Adâncimea e acolo de 22 de metri și se scufundase în șenal, acolo unde e curentul mai mare”, explică Vasile Cosma, unul dintre scafandrii care au participat atunci la operațiune. Pentru că nu se reușea localizarea cu ajutorul scafandrilor, s-a întins un cablu de oțel între două remorche, și cu acest cablu s-a „măturat” apa până când epava a fost găsită. Se afla la 200 de metri mai la vale de locul în care se scufundase, la peste 20 de metri adâncime, și o distanță de aproape 200 de metri de malul tulcean al Dunării.

S-au încercat mai multe variante de scoatere a navei, dar au eșuat pe rând. Vineri, la cinci zile după accident, în sfârșit părea că se găsește varianta cea bună pentru ranfluirea „Mogoșoaiei”. Iar pe Dunăre au fost chemate la apel o armată de ambarcațiuni, și mici, și mari, pentru a se crea un filtru care să împiedice cadavrele să alunece la vale pe Dunăre. La 15 septembrie, „Mogoșoaia” era prinsă cu parame și era trasă încet spre malul tulcean de remorchele Galati-3 și Brăila. Macaralele plutitoare „Atlas” și „Vulcan” au fost cele care au început ridicarea ușoară a navei. „Voinicul” a fost altă navă mare care a participat la ranfluirea epavei.

Nu mai avea cine să tragă clopotele în sat

Când „Mogoșoaia” a fost adusă până aproape de suprafață, s-a tăiat un capac în salonul de pasageri și au început să fie scoase cadavrele. „Erau ciorchini de oameni. Noi trăgeam morții, îi scoteam, apoi erau luați și urcați pe un bac. Miroseam cu toții a cadavru. Nu era ca acum, lucrăm fără protecție. Ne spălam cu spirit pe mâini după aceea și atât”, spune Vasile Cosma, care își mai amintește că a arș toate hainele pe care le-a purtat atunci, pentru că miroseau a cadavru.

Teodor Neagu, unul dintre supraviețuitorii de pe „Mogoșoaia”, lucra pe atunci la Bazinul Nou.

„Am participat și eu la ce ținea de adus cadavre și de identificat. Aproape toți muncitorii fuseseră direcționați către cadavre. Intr-o dană au văruit și au pregătit morga. Disceseră sus: bărbați, femei și

copii. Asta m-a impresionat cel mai mult”, spune Teodor Neagu.

Ca și alții din sat, a dat o mână de ajutor la identificarea victimelor. Pentru că familiile care își așteptau morții nu puteau fi chemate, la fiecare cadavru se făcea un fel de identificare preliminară.

„Ne uitam la mort și spuneam: «asta parca ar fi băiatul lui nea Ion». Și abia după aceea era chemată de afară familia să-l recunoască”, spune Teodor Neagu. Maria, sora lui Teodor Neagu, a fost și ea printre cei care au murit pe vapor. „Stăteam acolo, așteptam să fie găsit fratele meu Săndel. Juca foarte bine tenis, mergea la performanță. Mă gândeam și mă gândesc și acum cât mi-am dorit și cât am căutat să-i fac rost de o rachetă Fisher, din aia bună. Și n-am găsit. Juca cu una Reghin, din aceea grea, știți...”, spune Vergil Coșeru. Piscanul își mai amintește cât de grea era identificarea și cum un consătean a trecut de mai multe ori pe lângă un mort pe care nu-l revendica nimeni și până la urmă s-a dovedit a fi chiar fiul său. Cei care i-au găsit și identificat pe cei dragi de pe „Mogoșoaia” printre morții de la morga din docuri au fost însă „norocoși”. Pentru că o parte dintre pasagerii de pe „Mogoșoaia” au fost găsiți mult mai târziu, aruncați de fluviiu mult în aval, pe malurile Dunării.

„Găsisem fata, ginerele, băiatul cel mic, dar nu găseam fetița de 5 ani. Mult mai târziu m-au chemat că o găsiseră undeva pe malul Dunării. Era o fată atât de frumoasă, și când am găsit-o era cu fața mântă de animale, nu o mai recunoșteam”, plânge Floarea Mogos.

În acele zile, în cimitirul din Galați, unde se hotărâse că vor fi îngropați cei înecați, groparii nu mai prădeau cu săpatul. Așa că s-a folosit un excavator pentru săparea gropilor.

„Nu se puteau ține sicriile în casă, vă imaginați ce miros era. Dar cum oamenii țineau măcar să-i treacă pe lângă apartamentul în care locuiseră și să-i țină măcar puțin, vedeau sicrie puse și pe mesele acelea de piatră, pe care în mod normal se juca ping-pong, dintre blocuri”, își amintește scriitorul Petre Rău. La Grindu, preotul ducea câte șapte-opt sicrie spre cimitir. Erau în sat atâția morți, și atâția oameni care alergau de la o casă la alta, ca să-și ia rămas bun de la toți cei dragi care pieriseră în Dunăre, încât, la biserică din sat, nu mai avea cine să tragă clopotul.

Carmen PLESA

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri, numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE **10,9 LEI**

www.jurnalul.ro

Cartile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

